Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 374/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen vaalitietojärjestelmän siirtämisestä Suomen ulkopuolelle ja sen vaikutuksesta kansalaisten luottamukseen vaalien turvallisuuteen

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Pia Lohikoski/vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 374/2025 vp:

> Miksi hallitus on asettanut kustannussäästöt etusijalle vaalien tuloslaskennan luotettavuuden edelle, miten hallitus aikoo varmistaa, että kansalaisten luottamus vaalien tietojärjestelmän dataturvallisuuteen ja vaalien tuloslaskennan eheyteen säilyy myös mahdollisten pilvipalveluhäiriöiden tai tietoturvaepäilysten sattuessa, ja onko hallitus valmis harkitsemaan, että vaalidatan käsittely ja tallennus palautetaan pysyvästi kotimaisiin, viranomaisten valvomiin konesaleihin?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Oikeusministeriön toimeksiannosta Oikeusrekisterikeskus kehittää ministeriön omistamaa vaalitietojärjestelmää, jonka uusi versio on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2027 eduskuntavaaleissa. Työ perustuu vuoden 2021 aikana tehtyyn esiselvitykseen ja sitä edeltävään elinkaariselvitykseen. Uudistus on välttämätön vanhan järjestelmän saavuttaessa elinkaarensa lopun.

Vaalitietojärjestelmää käytetään yleisiin vaaleihin liittyvän tiedon käsittelyssä. Järjestelmästä löytyvät tiedot mm. äänestyspaikoista, ehdokkaista ja äänioikeutetuista. Järjestelmää käytetään vaalien tuloslaskentaan ja tuloksesta viestimiseen. Uudistuksessa vaalitietojärjestelmässä hyödynnetyt sovellus- ja alustateknologiat uudistetaan ja näin varmistetaan elinkaaren jatkuvuus. Teknologioiden lisäksi tietoturva paranee.

Projektille on asetettu oikeusministeriön, Oikeusrekisterikeskuksen ja Digi- ja väestötietoviraston virkamiehistä koostuva ohjausryhmä, joka on vuoden 2024 aikana käsitellyt Oikeusrekisterikeskuksen aloitteesta tulevan vaalitietojärjestelmän alustaratkaisua. Oikeusrekisterikeskus on ehdottanut AWS-ratkaisuun (Amazon Web Services) siirtymistä perinteisen konesaliratkaisun ja AWS-ratkaisun vertailun perusteella. AWS-ratkaisun toimintavarmuus ja tietoturvallisuus olivat keskeisiä AWS-ratkaisun valinnan puolesta puhuvia seikkoja. Saatujen tietojen valossa oikeusministeriön kansliapäällikön päätöksellä vaalitietojärjestelmän kehittämistä päätettiin jatkaa esitetyn AWS-ratkaisun pohjalta. Oikeusministeriön asiantuntijat ovat keskustelleet asian valmistelusta ja

valitun ratkaisun perusteista tarkemmin puoluesihteereille ja muille eduskuntapuolueiden edustajille järjestetyssä tilaisuudessa eräitä vaaleihin ja äänestämiseen liittyviä käytäntöjä käsittelevän parlamentaarisen työryhmän yhteydessä marraskuussa 2025.

Oikeusministeriö pitää vaaleja kohtaan tunnettua luottamusta sekä vaalien turvallisuutta ja toimintavarmuutta sekä näihin liittyviä varajärjestelyjä ensisijaisen tärkeinä. Tänä syksynä järjestetään testivaalit, joiden perusteella voidaan varmistua uuden järjestelmän toimintavarmuudesta vuoden 2027 eduskuntavaaleissa tapahtuvaa käyttöönottoa ajatellen. Nykyinen vaalitietojärjestelmä on käytössä varajärjestelmänä vuoden 2027 eduskuntavaaleissa. Oikeusministeriö on edellyttänyt alustaratkaisussa, että siinä varaudutaan ja varmistetaan mahdollisuus konesaliratkaisuun siirtymiseksi tarvittaessa myös jatkossa.

Vaalitietojärjestelmän uudistuksessa ja uudistetun järjestelmän käytössä otetaan huomioon vaalien korkeammat valmius- ja turvallisuusvaatimukset valtioneuvoston periaatepäätöksen Yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta mukaisesti (Valtioneuvoston julkaisuja 2025:1). AWS-ratkaisun kehittyneet tietoturvakontrollit varmistavat tietoturvan, tietosuojan ja jatkuvuudenhallinnan toteutumista järjestelmässä.

Tuloksen laskenta ja äänestäminen tapahtuvat jatkossakin paperilla ja äänestysliput säilytetään mahdollista tarkastamista varten, eikä ääntä voida yhdistää äänestäjään jatkossakaan. Myös vaalitietojärjestelmän toimintavarmuus ja tietoturvallisuus ovat vaaleja kohtaan koetun luottamuksen kannalta keskeisiä. Uudistuksen vaikutuksia äänestäjien luottamukseen ja äänestysaktiivisuuteen seurataan. Oikeusministeriö varmistaa yhdessä muiden viranomaisten kanssa vaalien turvallisuuden myös jatkossa.

Helsingissä 28.11.2025

Oikeusministeri Leena Meri